

Видатний вчений та організатор наукової роботи (до 80-річчя з дня народження академіка О. О. Богомольця)

О. В. Палладін

Широка наукова громадськість Радянської України і всього Союзу РСР вшановує в ці дні пам'ять видатного радянського вченого-гуманіста, державного і громадського діяча, Героя Соціалістичної Праці, академіка Олександра Олександровича Богомольця з нагоди 80-річчя з дня його народження.

О. О. Богомолець був одним з провідних вчених в галузі патологічної фізіології, засновником великої прогресивної школи радянських патофізіологів, чудовим організатором і керівником наукової роботи, талановитим вихователем молодих наукових кадрів.

Протягом 16 років О. О. Богомолець очолював Академію наук Української РСР як її президент. Перебуваючи на посту президента, О. О. Богомолець послідовно і наполегливо в усій своїй діяльності керувався рішеннями і вказівками Комуністичної партії та Радянського уряду про невідпинний розвиток передової радянської науки.

Коли О. О. Богомолець у 1930 р. був обраний на пост Президента АН УРСР, в складі Академії було лише кілька інститутів, а більшість академічних закладів складалась з невеликих кафедр і комісій, які не можна було вважати повноцінними центрами тих галузей науки, розробкою яких вони мали керувати. З ім'ям О. О. Богомольця та його діяльністю зв'язаний важливий етап у житті Академії наук Української РСР: у 1934 р. була радикально змінена структура Академії, ліквідовані численні комісії і кафедри. Основною структурною одиницею Академії наук Української РСР став науково-дослідний інститут. Ця реорганізація створила необхідні умови і матеріально-технічну базу для розгортання науково-дослідної роботи.

Велику роботу провів О. О. Богомолець в роки Великої Вітчизняної війни, коли наша Академія була переведена спочатку в Уфу, а потім у Москву, де завдяки величезній допомозі і піклуванню Центрального Комітету КПРС Академія наук Української РСР дістала можливість продовжувати свою роботу і зробила чимало для зміцнення могутності нашої радянської Батьківщини і для перемоги над фашистськими окупантами.

Як депутат Верховної Ради СРСР і Верховної Ради УРСР, багато уваги і сил приділяв він у післявоєнний період відновленню господарства і культури на Україні і загоєнню тяжких ран, які заподіяли нашій республіці війна і німецько-фашистська окупація.

Після повернення Академії наук у 1944 р. до визволеного Києва, академік О. О. Богомолець з властивою йому енергією розгорнув не-

втомну діяльність, спрямовану на якнайскоріше відновлення роботи всіх наукових інститутів і Академії в цілому.

З того часу Академія наук УРСР значно зросла. Вона перетворилася на могутній центр науки не тільки українського, а і всесоюзного та всесвітнього значення.

Велику наукову спадщину залишив О. О. Богомолець як вчений. Коло його наукових інтересів було дуже широке; у багатьох найважливіших розділах патофізіології він проявив себе сміливим новатором, збагативши ці розділи новими прогресивними науковими ідеями, першоджерелом яких була сповнена справжнього соціалістичного гуманізму думка про збереження здоров'я і продовження життя людини — будівника нового комуністичного суспільства.

Як вчений-гуманіст О. О. Богомолець присвятив велику увагу проблемі боротьби з передчасним старінням людини, за нормальне довголіття, яке він визначав у 125—150 років. Праці Олександра Олександровича в цій галузі здобули йому світове ім'я і широке визнання в усіх країнах земної кулі.

Найважливішою рисою його наукової діяльності було прагнення найтісніше пов'язати досягнення експериментальних досліджень з практичною медициною, прагнення поставити наукову теорію на службу здоров'ю людини.

Дослідження О. О. Богомольця збагатили і сприяли розвиткові і поглибленню наших знань в галузі онкології, ендокринології, імунології, кровообігу тощо.

Важко навіть перелічити всі напрямки наукової діяльності академіка Богомольця, настільки широкою і різноманітною вона була, але в усіх галузях, які привертали його увагу вченого, він проявив себе справжнім новатором, видатним діячем передової радянської науки.

Всі співробітники Академії наук УРСР, усі радянські люди, які мали нагоду зустрічатись з Олександром Олександровичем Богомольцем, знають і шанують його не тільки як вченого із світовим ім'ям, не тільки як прекрасного організатора і керівника наукової роботи і вмілого вихователя молодих науковців, але й як надзвичайно скромну і чуйну людину, завжди готову теплим, дружнім словом і порадою надати потрібну допомогу кожній трудящій людині.

Світлий образ О. О. Богомольця живе і вічно житиме в серцях його співробітників і учнів, в серцях учених України і всього Радянського Союзу і буде для них зразком високого служіння рідній радянській науці, народові, Батьківщині.